ئەلقاعیدە لەكوردوستان و لەهەڵایسانی شەڕی مەزهەبی لە عێڕاقدا

نەوزادی موهەندیس
Nawzad_mohandis@yahoo.com

- ئاشكرایە ڕێكخراوی قاعیدە,ڕێكخراوێكی بەهێز و خاوەن بنەماو فكر و ئایدیاو پلان و تاكتیك و ستراتیژی خۆیەتی كەلەزۆربەی وولاّتانی دونیادا هیّلانە و لق و پۆپ و خانەی نووستو و زیندوو چالاكی هەیە.قاعیدە لەدوای ڕووخانی ڕژێمی تالّیبان لە ئەفغانستان كەوتە بەرگورزێكیبەهێز كە سەركردەو تۆڕو خانەكانی لەبەریەك هەڵوەشێنرا و بنكە و بارەگای سەرەكیان كە لە ئەفغانستان بوو پێچۆڵكردن.ئەمەش بوە هۆی بلاّوبونەوەیان بەوولاّتانی ناوچەكەدا بەتایبەتی و دونیاش بەگشتی.

ئاشكراشە پێش لێدانی قاعیدە بۆ ئامانج و بەرژەوەندیەكانی ئەمریكا لەدونیادا و لەناو خودی ئەمریكاشدا لە 2001/9/11دا لایەنگر و دۆست و ئەندامانی لەنەتەوە جیاوازەكانی ((كوردو عەرەب و فارس و تورك و ئازەر و ...هتد و تەنانەت بیانیش)) گۆش و پەروەردە كردبوو بەبیروباوەڕی توندڕەوی سەلەفی و جیهادی لەسەردەمی جەنگی ساردی دژ بەیەكێتی سۆڤیەتی جاران .هەموو ئەم ئەندامانەی قاعیدە لەدوای لێدانی قاعیدە و تالّیبان لە ئەفغانستان هەریەكەیان گەڕانەوە بۆ وولاّتەكانی خۆیان.

كوردوستانیش یەكێك بوو لە وولاّتانەی بەهۆی لەلایەك ململانێی حیزبایەتی و شەڕی ناوخۆی حیزبە عیلمانیەكان خۆیان و لەگەڵ ئیسلامیەكانیشدا لەكوردوستان و لەلایەكی تریشەوە سەرقاڵی كورد دژی ڕژێمی بەعسی صدامی ئەوكاتە و لەلای سێهەمیشەوە بوونی ژمارەیەك حیزب و ڕێكخراوی ئیسلامی جیاواز ((توندڕە و تا میانڕەو)) ی چالاك, كوردوستان بوە پێگەیەكی لەبار بۆ كۆبونەوە و چالاكی نواندنی خانە هەڵوەریەوەكانی قاعیدە. هاتنی ئەم تۆڕانەی قاعیدە بەهاوكاری و كارئاسانی دەزگا جاسوسیەكانیهەردوو ڕژێمەكانی ئێران و بەعسی صدامی ئەوكاتە بوو.

بەلاّم لەپێش ڕووخانی ڕژێمی بەعسدا بەهاوكاری ئەمریكاو هێزی پێشمەرگە توانرا كە كوردوستان بەتایبەتیش ناوچەی هەورامانیان لێپاك بكرێتەوە و هێلانە و بارەگاو مۆڵگەكانیان تێك بدرێت.و بەم شێوەیە لەكوردوستان دەرپەڕێنران و بەناچاری و لەدوای ڕووخانی ڕژێمی بەعسەوە لەساڵی 2003دا جارێكی تر ئەو كەس و گروپ و خانانە بلاّوبونەوە بەگشت عێڕاقدا چونكە كەشێكی لەبارتریان بۆ ڕەخسا بۆ كارو چالاكیەكانیان, بەلاّم ماكیان لەكوردوستاندا هەرما و تەنها چالاكیەكانیان سڕكردن بۆ كاتێكی تر , بەم شێوەیە كوردوستان تاڕادەیەكی باش ئارامی و ئاسایشی تیادا بەرقەرار بوو.

بەلاّم ماوەی چەند مانگێكە گروپی چەكداری قاعیدە و ئەنصار ولئیسلام لەهەندێ جێگەی كوردوستاندا بینراون و هەندێ كاری تێكدەرانەیان ئەنجامداوە و ئەم كارانەشیان بوە هۆی سەرهەڵدانی مەترسی و دڵەڕاوكێی جەماوەر و حكومەتیش.

هۆكاری سەرەكی سەرهەڵدانەوەی ئەم گروپە چەكدارانەش دەگەڕێتەوە بۆ پشتگیری و هاوكاری و كارئاسانی ڕژێمی ئێران بەمەبەستی نانەوەی ئاژاوە و پشێوی و تێكدانی باری ئارامی كوردوستان, وەك گوشار و فشارێكیش لەلایەك

بۆسەر سەرکردایەتی کورد کە هێندە لە ئەمریکا نزیك نەبنەوە و پشتی پێنەبەستن و پلانەکانی جێبەجێنەکەن و لەلایەکی تریشەوە بۆ ئەمریکا کە وا نەزانێت کوردوستان دوورگەیەکی ئارامی دوور لە عێراقە, ئەم کارەشی دوای دەستگیرکردنی ((5 دیپلۆماتەکەی ئێران بوو لەشاری هەولێر)) , چونکە لە ئێستادا عێراق بۆتە گۆڕەپانی یەکلایکردنەوەی ململانێی نێوان ئەمریکا و ئێران.

لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا سەرکردایەتی کوردو دامو دەزگا ئەمنیەکانی کوردوستانیش پلانێکی وورد و درێژخایەنیان نەبوە و خاوبونەوەیەك لە ئیشوکارەکانیاندا دەردەکەوێت. هەرچەندە تۆڕی بەگژداچونەوەی تیرۆر هەیە کە لەلایەن ئەمریکیەکانەوە هاوکار و پشتیوان و کارئاسانیان بۆ دەکرێت و پارەیەکی زۆری مانگانەیان بۆ تەرخان کراوە کەلەهەردوو شاری هەولێر و سلێمانی بارەگایان هەیەو هەردوو کوڕی سەرکردەکان سەرپەرشتی دەکەن.

هەردوو حیزبی دەسەڵاتدار ((یەکێتی و پارتی)) لە ئێستادا ڕێکەوتنی ستراتیژیان لەنێواندایە و تا 3–4 هەڵبژاردنی داهاتووش لەعێراق و کوردوستان بەیەك لیست دادەبەزن, ئەمەشیان لەلایەك بۆ مانەوەی زیاتریانە لە دەسەڵاتدا و لەلایەکی تریشەوە دژی هەموو حیزبە عیلمانی و ئیسلامیەکانیشە کە نەتوانن دەسەڵات بگرنە دەست, بۆیە ململانێی توندیان لەنێواندا نیە وەك جەنگێکی سارد, بەڵام کاری حیزبایەتی و جاسوسیش بەسەر یەکەوە دەکەن.

- لەمێژووی کۆن و نوێی ناوچەکە بەگشتی و عێراق بەتایبەتی شەڕی مەزهەبی نێوان سونە و شیعە بەشێوازێکی زۆر خوێناوی و مەترسیدار سەریهەڵداوە و بەردەوامیش بوە , گەرچی لەهەندێ قۆناغ و سەردەمدا لەسایەی زەبروزەنگ و تاکڕەوی و داپڵۆسینی دەسەڵاتەوە ئەم ململانێیە خەفە و سڕ بوبێت.بەڵام ئەم ململانێیە ڕەگ و ڕیشەی قوڵ و مێژوویی هەیە و هەروا بەسانایی کۆتایی نایەت.و بچوکترین بزیسکە دەبێتە هەڵایسانی جەنگێکی خوێناوی نێوانیان.

ئاشکرایە بەدرێژایی مێژوویی ئیسلام مەزهەبی شیعە باڵی شۆڕشگێڕ و موستەزعەف و چەوساوە و زوڵم لێکراو بوە و دوورخراوە بوە لە دەسەڵات.بەپێچەوانەشەوە مەزهەبی سونە مەزهەبی سەردەست و دەسەڵات و چەوسێنەرەوە بووە.هەرئەمەش وایکردوە کە درێژە بەم ململانێیە بدرێت, لەئێستادا و لەدوای ڕووخانی ڕژێمی بەعسی صدامی, شیعە لەعێراقدا ودوای 80ساڵەی مێژووی دەسەڵاتی سونە مەزهەب باڵادەستە لە پەڕلەمان و حکومەتدا و پلانیان هەبێت یان نا شیعە دەیەوێت و بەکرداریش دەریخستوە حەقی ئەو جەورو ستەمە مێژووییەی سەدان ساڵەی وەربگرێتەوە ئەگەر خوێناوی تریش بێت لە ڕابووردووش.

کەواتە ئەم ململانێ مەزهەبیە ڕەگ و ڕیشەی مێژوویی هەیە و لەئێستادا کە عێراق بۆتە گۆڕەپانی ململانێی دام و دەزگا جاسوسیەکانی وولاتانی دراوسێ و ناوچەکە ودونیاش و لەسەروو هەمووشیانەوە بوونی ڕێکخراوی ئەلقاعیدە و پاشماوەکانی ڕژێمی بەعس ئەم ململانێیە وئەو ڕەوتە مێژوییە درێژە پێدەدەن و هەموانیش بەشیعە و سونە و قاعیدە و دەوڵەتانی دراوسێ و دونیاشەوە دەستیان هەیە لە هەڵایسان و خۆشکردن و بەردەوامبوونی ئاگری ئەم جەنگە مەزهەبیەو هەریەکەشیان لە تێۆڕوانین و بەرژەوەندیەکانی خۆیەوە و بەمەرامی جیاواز ئەم کارە دەکەن کە مەترسیدارترین جەنگە نەك تەنها بۆ عێراق بەڵکو بۆ سەرتاپای وولاتانی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست کە بۆخۆی لەبنچینەدا کوانویەکی خەفەکراوی پڕ ژیلەمۆی ئاگرە و لەهەر ئان وساتێکدا ئامادەیە بۆ کڵپەکردن بەهۆی بوونی دەیاها کێشەو ململانێی موزمین و درێژخایەن و هەنوکەیی ناوچەکەوە.